

Sanan–Lennätin.

N:o 35 – 29.8.1857

Sanoja Amerikkaan muuttamisesta.

Epäilemättä owat tutkijamme silloin tällöin kuulleet niistä suurista maja-muutoksista, joita meidän aikoina on tapahtunut, ja tulleet tietämään että useoista Europan maista on ihmisiä laumoittain kulkenut muihin maa-osiin ja Amerikkaan etenki. Tästä asiasta juttellessamme, emme siis luule ihan uutisista puhuamme. Mutta kuitenkin tahdomme muutaman sanan sanoa siitä niin monen seikan kautta merkillisestä ajasta, joka syitenä sekä seurauksiensa kautta ansaitsee walisewampaa mietintöä ja tutkimista.

Wähä yli 350 vuotta on sitte kulunut, kun Amerikka eli se niinkutsuttu uusi maailma keksittiin, ja aina niistä ajoista saakka on aina vähä wäliä sinne rientänyt maja-muuttajojta, jotka joko yksittäin tai suuremmista ja vähemmistä parwista owat sinne matkustaneet onneansa hakemaan eli kumminki elakettansa etsimään. Alusta oli se enemmiten Etelä-Europasta, Espanjasta ja Portugalista, kuin kansoja muutti Amerikkaan, ja waikuttawa, pää-asiallinen toiwonsa oli nopeasti rikastua uuden mailman kulta-rikaista maista. Tämä toiwonsa onnistuiki monelle, mutta koko sillä maja-muutolla ei kuitenkaan suurta arwoa ollut, waikka kyllä kansakas se oli, eikä se myöskään mitään suurempaa waikuttanut. Syy siihen oli se, että ne, jotka niissä maja-muutoissa osaa ottiwat, eiwät halanneet maata wiljellä eikä tahtoneet kowan työn kautta rikastua, waan odottiwat löytävänsä kultaa ja hopeata köntyissä heille walmiina ja warustiwat siis ainoastaan sitä ryöstämään wäki-wallalla toiselta, jos ehkä milloin niinki tarwittasi. Espanjan ja Portugalin siirtolaiset, jotka enimmiten Etelä-Amerikkaan asettuwat, eiwät siitä syystä ole milloinkaan woineet näyttää suurempaa sisällistä woimaa, ja waikka he muutamia vuosia sitte woittiwat itselleen itse-waltaisuuden ja nykyisin owat jaetut moniin wapaisiin waltakuntiin, niin pysyywät he kuitenkin woimattomina ja vähä-arwoisina nyt niin kuin ennenki.

Toisellainen on ollut asioiden laita uuden mailman pohjoisessa osassa, siinä niinkutsutussa Pohjois-Amerikassa. Sinne alkoi siirtolaisia waeltaa wasta noin 150 vuotta myöhemmin. Mutta

Sanoja Amerikkaan muuttamisesta.

Epäilemättä owat tutkijamme silloin tällöin kuulleet niistä suurista maja-muutoksista, joita meidän aikoina on tapahtunut, ja tulleet tietämään että useoista Europan maista on ihmisiä laumoittain kulkenut muihin maa-osiin ja Amerikkaan etenki. Tästä asiasta juttellessamme, emme siis luule ihan uutisista puhuamme. Mutta kuitenkin tahdomme muutaman sanan sanoa siitä niin monen seikan kautta merkillisestä ajasta, joka syitenä sekä seurauksiensa kautta ansaitsee wakisempaa mietintöä ja tutkimista.

Wähä yli 350 vuotta on sitte kulunut, kun Amerikka eli se niinkutsuttu uusi maailma keksittiin, ja aina niistä ajoista saakka on aina vähä wäliä sinne rientänyt maja-muuttajojta, jotka joko yksittäin tai suuremmista ja vähemmistä parwissa owat sinne matkustaneet onneansa hakemaan eli kumminki elakettansa etsimään. Alusta oli se enemmiten Etelä-Europasta, Espanjasta ja Portugalista, kuin kansoja muutti Amerikkaan, ja waikuttawa, pää-asiallinen toiwonsa oli nopeasti rikastua uuden mailman kulta-rikaissa maissa. Tämä toiwonsa onnistuiki monelle, mutta koko sillä maja-muutolla ei kuitenkaan suurta arwoa ollut, waikka kyllä kansakas se oli, eikä se myöskään mitään suurempaa waikuttanut. Syy sii-

nämät siirtolaiset eiwät olleet Etelä-Europan welloja ja laiskuuteen tottuneita kansoja; maja-muuttajat oliwat niistä maista, joista ihminen hywin on tottunut kowaan ja kestäwään työhön, etenki oliwat he Englannista. Sitte on noin 200 vuotta, kun ensimmäiset siirtolaiset Englannista ja muista tienoista alkoiwat matkustaa Pohjois-Amerikkaan, mutta heidän aikomuksensa ei ollut heti rikastua, saadaksensa sitte hekkumallisesta ja herkullisesta elämästä yhtä nopeasti tuhlat ja häwittää woitetut waransa. He toiwoiwat löytää itsillensä wakaan asunto-paikan, josta maawiljelykseen käytetyt työn kautta woivat saawuttaa rehelligesti

ansaitun elakkeen, jota toinen ei ryöstä, kun itse waan eiwät toisen omaisuutta ja oikeutta rasita. Siitä on seurannut se, että nämät uudis-paikat ihmeellisellä tawalla owat lisäyntyneet warakkaisuudessa ja wäki-rikkaudessa; wapaus ja kaikelainen maallinen hywä on siellä loistanut; ja se wirta työn-tekewiä, ahkeroita ja nerokkaita muuttawia, joka ensin perusti nämät siirto-paikat, on sittemmin wuosi wuodelta mainiosti kaswanut sillä tawoin, että se warakkaisuus, wapaus ja järjellinen waltakunnallisuus, jota siellä on muuttajalle tarjona, owat vuosittain wetäneet Amerikkaan jylkästi ihmisiä Europasta.

Siirto-maat Pohjois-Amerikassa owat niiden Englannista muuttaneiden kansojen perustamia, joita silloin, wuosisatoja kaksi takaperin, kun uskon sekä waltiollisuuden waikuttamat sodat liehuiwat Englannissa, pakeniwat waiwaa, wainoa ja rasiutusta. Ne oliwat rehelliisiä, waka-mielisiä ja työhön tottuneita ihmisiä, jotka eiwät muuta toiwoneet kuin saada wapautta nauttia ja maanwiljelykselle soweljaammasta maapaikasta työllä itselleen elakkeensa ansaita. Sen he myös woittiwat uudessa mailmassa, minne muuttiwat, waikka alussa saiwat kowasti kamppailla sanomattomien esteiden kanssa. Mutta esteet raiwattiin ja wastukset he poistiwat, ja muutamien kymmenkunta wuosien kuluttua löytyi tuolla, Pohjois-Amerikan itäisellä rantamaalla, koko paljous wiereitä ja kukoistawia uudis-paikkoja. He nousiwat wäki-lu'ussa ja rikkaudessa, mutta wihdoin joutuivat he sotaan emä-maansa, Englannin, kanssa, joka waati heiltä kaikellaisia rasittawia weromaksuja ja uhkasi heitä kowuudella. Siitä seurasi sota, joka kesti muutaman wuoden, ja loppui siihen, että siirtomaat julistettiin Englannin wallasta wapaiksi ja tunnustettiin erinäiseksi waltakunnaksi ominaisella hallituksellaan, jota Yhdistetyiksi Waltakunniksi kutsutaan. Siitä ajasta owat he rientäneet eteenpäin wielä reippaammin kuin ennen; he owat lawentaneen maa-alaa ja piiriänsä, wähitellen ottaen wiljeltäwixensä autioita korpi-maita, joilla siihen asti ei asukkaita ole ollut. Ja näihin asumattomiin maapaikkoin muuttaa nyt Europasta wuosi wuodelta aina suurempia ja suurempia laumoja siirtolaisia, aikomuksella wiljellä ja kansoittaa niitä ihan samalla tawalla kuin ne ensimmäisetki siirtolaiset tekiwät, jotka Pohjois-Amerikan ranta-maihin asuntonsa asettiwat. Epäilemättä Pohjois-Amerikan Yhdistetyt Waltakunnat sillä tawoin, muutamien kymmen-wuosien kuluessa, muuttuwat suurimmaksi

ja wäki-rikkaammaksi ja, mitä wielä enemmän on, warakkaimmaksi, wapaimmaksi ja woimallimmaksi waltakunnaksi maan päällä.

Kestäwäisesti on siirtolaisia Pohjois-Amerikkaan muuttanut melkeen ainoastaan European pohjoisemmista tienoista, Englannista, Irlannista, Hollannista, Saksasta, Ruotsista ja Norjasta. Kansa Pohjois-Amerikassa on siis pohjois-europpalainen ja tulee epäilemättä wastaki semmoisena pysymään, kun maja-muuttajat muista kohdin, wäki-lu'un suhteen eiwät piisaa sinne päinkään niitä vastaan, jotka sinne Pohjois-Europasta muuttaawat. Wielä alussa tätä wuosi-sattaa oli muuttajoiden lukumäärä ainoastaan muutamia tuhansia vuosittain, waan nykyisinä aikoina on sinne muuttanut monia satojaki tuhansia, ja etenki tänä wuonna on muuttajoiden luku paljoa suurempi kuin ennen. Mikä siis lie syy siihen todella merkilliseen asiaan, että koko kansakuntia on walmiina muuttamaan asuin-siaa ja etsimään itselleen uutta kotia? Sillä kansojen kulkuhan se on, eli miksi muuksi kuin kansa-muutoksi woipi sitä kutsua, kun yhdestä ainoasta kymmenkunta wuodesta monta miljoonaa ihmistä yhdestä paikasta muuttaa toiseen ihan kaukaiseen tienoon?

Ylimalkain arwattu mahtaa syy tämmöiseen muutokseen olla yleinen tyytymättömyys seikkojen ja asioiden kanssa koti-maassa. Mutta tämä tyytymättömyys woipi olla monta laatua. Me olemme jo maininneet syyn, mikä waikutti Englannin asukkaita ensin muuttamaan. Sisällinen waltakunnan kapina, joka koroitti eri joukon wallitsewaiseksi ja antoi sille wallan wainoa ja rasittaa wastustajoitansa, pakotti näitä walta-meren toisella puolella etsimään itsellensä peti-paikkaa, josta he rauhassa saisiwat tunnustaa ajatusensa uskon-asioista ja rakentaa waltakunnallisen elämänsä niillä perustuksilla, joita he oikeimpina pitiwät. Semmoisia syitä muuttoon on kestänyt myös näinä kahtena wuosi-satana, jotka kulu-neet owat siitä kun ensimmäiset siirtolaiset astuiwat Pohjois-Amerikan ranta-maille. Sisällinen rauhattomuus on etenki meidän nykyisen aikamme rikkonut; yksiwaltaisuus ja wapauden-halu owat kestäwäisesti riidelleet toisiensa kanssa. Ja se on ihan luonnollista, että kun wapauden sankarit owat taistelun menettäneet, niinkuin kyllä useimmin on tapahtunut, niin etsiivät he pakopaikkaa itsellensä kaikaisesta maa-osasta, jossa rauhassa saawat nauttia sitä wapautta, jota woittaaksensa he täällä oliwat pakotetut weristä tappelua koittamaan sangen epä-tietoisella woiton-toiwolla. Sil-

lä Amerikassa on aina alusta saakka semmoinen vapaa waltakunnallinen tila ollut, jota Euroopassa tähän asti ainoastaan sangen harwa on tahtonut ja joka on tietämättömässä jos se kuunaan täällä waltaan pääsee. Amerikassa ei löydy ruhtinaita, ei aatelia eikä herroja; jokainen, joka rehellisesti itsensä elättää ja elämässsä lain asetuksia noudattaa, on siellä yhtä hyvä ja arwossa pidetty kuin jokainen muuki. Siellä se on niin sentautta, että koko sikäläinen kansasto wähitellen on syntynyt ja yhdistynyt pelkistä wapautta rakastawista ja itsewaltaisella luonnolla warustetuista kansoista.

Toinen syy tyytymättömyyteen täkäläisen tosi-seikkojen kanssa on se, että niin raskaat werot rasittaaawat Euroopassa asukkaita ja etenki maata wiljelewää kansaa. Meidän maa-osasta löytyy niin monellaista maksettawaa, ruunun-rahast, seurakunnalliset toimitukset, kappamaksut, pienet saatawat ja m.m., jotka owat sen suoritettawat, joka elonkeinollista työtä tai askareta harjoittaa. Myös tähän katsoen, owat asiat Amerikassa paljoa soweljaammat. Siellä ei maa-warea löydy minkäänlaatuista; kellä on maa-kappale, hän ei siitä mitään enää maksa, kun kerran on sen myöjältä itsellensä lunastanut. Ruunun eli waltakunnan maksut owat siellä sangen pieniä, kun sota-wäkeä ei löydy ensinkään ja warsin wäältä myös ruunun palkkaamia wirka-miehiä; ja mitä pientä ruunulla on maksua, se suoritetaan ainoastaan niillä rahoilla, mitä ulkomaan tawaroista tullissa otetaan. Ihan luonnollista on, että tämmöinen etu yllyttää tuntemattomia muuttamaan vanhasta mailmasta, jossa eiwät askelta ottaa saa, jos eiwät waltakunnalle eli seurakunnille maksuja tee joko suoraan rahasta eli muuten keinollisella tawalla. Kuka ei kernaammin tahtoisi päästä kaikista maksuista, kuin wuotisesta tulostansa antaa suuren osan toiselle, etenki kun se edellinen antaa myös elämälle suuremman wallan ja wapauden?

Waan Pohjois-Amerikka ei tarjoa siirtolaisille ainoastaan suurempaa wapautta ja helpotusta rasiawista weroista, sen maalaatuki on sangen oiwallista ja etenki ilmat siellä owat maanwiljelykselle sopiwat. Lukemattomat purjehtimiseen kelpaawat wirrat leikkeleewät Amerikan maan ristiin rastiin, joita jokia myöten woipi ilman suurta kustannusta kulkea ja kulettaa tawaroitansa pitkät matkat aina rantamailla löytywiin kauppa-paikkoihin saakka. Nämät yhdistetyt seikat waikuttaawat että, kun monessa Europan maassa on waikea uudis-paikkoja rakentaa, koska waikka on siitä kohta elakkeensa saawuttaa, sitä was-

taan Amerikassa maa heti ja nopeasti antaa runsaat tulot, joita helposti saapi myödyksi, waikkapa olisiki sata penikulmaa sywältä korpeen asuin-paikkansa rakentanut.

Europalaiselle on tämä sitä enemmän kehoittawampi, kun omassa maa-osassamme ja niissäki maissa, joilla on soweljaampi maalaatu sekä ilma, elakkeen ja elämän toiwot kutistuwat päiwä päiwältä siitä syystä, että kansaa enentyy niin rajusti, ettei maa-ala enää riitä sille wäen paljou-delle, jonka siitä elää pitäisi, josta taas seuraa että irtonaista kansaa ilmestyy päiwä päiwältä aina enemmän ja enemmän. Yleiseen ja niissä wiljak-kaimmissa ja tunnolla wiljellyissäki maissa löytyy tilatoim sääty ihmisiä, jotka elääwät sillä mitä kuki päiwä heille lahjoittaa. He owat ainoastaan muille wastukseksi ja sitä wähemmän työhön halukkaat, mitä suuremmissa puutteessa owat. Tätä kansaa, joka näyttää olewan muuttamaan luotu, on jo monissa waltakunnissa itse hallituski näinä aikoina muuttamaan kehoittanut. Hallitukset owat heille apuaki antaneet tämmöiseen muutokseen ja sitä tehneet siinä tiedossa, että he olollansa enemmän wahingoittaawat kuin hyödyttääwät koti-maatansa. Mutta myös heille itsillensä on tämmöinen muutto ollut hywää waikuttawa. Kerran päästyänsä Amerikan lawealle ja hedelmäliselle maalle, jossa awaruus wielä on niin laaja ettei wuosi-satojenkaan kuluessa wielä tarwitse ihmis-ahtautta ja tunkua pelätä, owat he luontonsa ihan muuttaneet: mahdollisuus kerätä waroja ja tulla warakkaaksi on heitä järjellisyteen paikoittanut, toimeen, ahkeruuteen ja työhön. Nämät vanhassa mailmassa niin hyödyttömät ja kelwottomat ihmiset muuttuwat siis hywiksi ja oiwallisiksi kansakunnan jäseniksi heti kun he asettuwat uuteen mailmaan. Mitä toiwoa, mitä yllytystä eikö tämä waikuta ihmisessä, ajatellessa kansan alituista enentymistä Europan waltakunnissa ja siitä seuraawaa wuosi wuodelta lisäntywää waiketta saawuttaa tarwista täyttävän elakkeensa?

Se näyttää myös sille, kuin muutto toiseen maahan, etenki meren yli toiseen maa-osaan, wirkistäsi ja lisääsi ihmisten tointa ja työ-woimaa. Se on ainoastaan sillä tawoin kuin tyydyttävästi selittää woipi, minkä tähden Amerikassa kaikki ihmisten yritykset niin ihmeellisellä sukkeluudella kulkeewat eteenpäin, kun sitä vastaan täällä, vanhassa mailmassa, ei tahdota päästä paikasta pois. Ihminen, wanhoista siteistänsä otettu ja jätetty omien woimiensa nojaan ja pantu luotamaan ainoastaan siihen apuun, minkä omat jä-

senensä ja älynsä hänelle antaavat, waan silloin myös lahjoitettu täydellä wapaudella liikkua, elää ja vaikuttaa, miten hywänensä hän tahtoo, toimittaa epäilemättä ihan toisia asioita, kuin silloin kun hän kulettaa olentoansa lopen-wanhoista si-teistä ja tawan mukaisessa jorrituksessa ja saapi joka tilaisuudessa apua hallitukselta tai muilta, mutta samasta on myös sidottu rasittawiin pako-tuksiin, jotka raskauttaawat hänen mieltänsä ja kutistaawat hänen woimansa. Amerikan wapaus, yksityisen täydellinen jättämys omien woimi-ensa nojaan, on se oikea emä, joka Amerikalle woiman ja jalouden on synnyttänyt. Molemmat yhdistetyt, wapaus ja jalo woima, jotka jo niin kirkkaasta walosta loistaawat ja tulewaisuudes-sa lupaawat wielä enemmän, waikuttaawat yllyt-täwäisesti ja wetääwät luoksensa monen, luke-mattomien mieltä; ja niitä on warmaan tuhansia, jotka owat uuteen mailmaan muuttaneet ainoas-taan sentähden, että siellä näkeewät yksityisen ihmisen woivan antaa hyödyttäwää apua johon-kuhun suureen tulewaisuus-työhön.

Semmoiset owat ne syyt, jotka meidän ai-koina wetääwät satoja tuhansia, miljoniakin ih-misiä Europasta Pohjois-Amerikkaan. Tätä jaloa maja-muuttoa ei woi muuhun werrata, kuin nii-hin suuriin kansa-kulkuin, joiden kautta raakoi-na entisinä aikoina koko kansakunnat muuttiwat asuin-paikkoja ja perustiwat uusia waltakuntia. Pääasiallisesti ompiki tämä sekä syiden että wai-kutuksiensaki suhteen semmoinen kansa-kulku, waikka se tapahtuu siwistyneemmässä ajassa ja on siwillisempien kansojen toimittama. Mutta nyt niin kuin ennenki on se tarwis, puutos ja tyy-tymättömyys, joka ajaa kansat koti-mailtansa; nyt niin kuin silloin tahtoowat he uudelle ihole luoda lopen-wanhan ja kelwottomaksi muut-tuneen waltiollisuutensa; nyt niin kuin silloin he perustaawat niissä maissa, minne asuntonsa ra-kentaawat, uusia waltakuntia, joilla on tarkoitus sisällisen onnensa, wapauden ja woimansa kaut-ta yltyä korkeimmiksi ja jaloimmiksi niitä wan-hoja waltakuntia, joita kansat hylkääwät ja jät-tääwät häwiöä ja loppuansa odottamaan.

Tekstin puhtaaksikirjoitus ja taitto:

Siirtolaisuusinstituutti

<http://www.migrationinstitute.fi>

Alkuperäistekstit haettavissa

Historiallisesta sanomalehtikirjastosta osoitteessa:

<http://digi.lib.helsinki.fi/sanomalehti>

Yksittäisen lehden numero löytyy helpoimmin
sivuston **selailu**-toiminnon kautta.

Kansalliskirjaston DIGITOIDUT AINEISTOT

Suomeksi | På svenska | In English

Etusivu

Sanomalehdet

Pienpainatteet

Aikakauslehdet

Muut tietokannat ja verkkoaineistot

HISTORIALLINEN SANOMALEHTIKIRJASTO

Pääsivu

Selailu

Haku

Tarkennettu haku

Artikkelihakemisto

Palaute

Tervetuloa tutustumaan Suomen historiaan ja menneeseen aikaan vanhojen sanomalehtien kautta!

för Helsingfors och L